

opreti na vse sloje in se mora temu primerno prilagoditi — čeprav le na svojem temelju in v svoji perspektivi.

Vsi ti tokovi življenja in umetnosti se morejo končno strniti v dobrem sporedu. Mogoče celo v načrtu za nekaj let, kar pa bi bilo po moji sodbi še neprimerno težje. Dejstvo, da nimamo lastne dramaturgije in da vse pridobitve tako rekoč sproti izumirajo s svojimi ljudmi-poedinci vred, ima tudi to stran, da ne najdemo niti za deset odločujočih ljudi stvarnega produktivnega temelja: niti za oceno literature, niti za uporabnost itd. Ista slika v povečavi velja med igralci, kritiki in občinstvom. Ne smemo pozabiti, da ima gledališka umetnost več elementov, kakor pa jih uporabljamo, in še več, kakor se jih zavedamo in vodimo o njih — zgolj površen in priložnosten pregled. Tega dela pa ne bomo niti pri najboljši volji čez noč nadomestili.

Rešitev vidim za prehod v tem, da vzbudimo v vsem prizadetem občinstvu pozornost in zaupanje. Žrtvovati treba več — pa ne na račun osebja, ne na račun že itak delavnih posameznikov. Za prehod v reševanje slovenskega gledališča so potrebne tako jasne besede javnosti kakor iz javnosti, kajti samó jasne in odkrito povedane besede povzročajo delavnost in omogočajo širše in ožje sodelovanje ter naravni stik z občinstvom. Vse gole denarne rešitve pa so bile in bodo samó začasne.

I. Grabor.

NAŠ JEZIK

Tujja lastna imena v slovenščini. K Tominčevim in Debeljakovim izvajanjem bi podal še nekaj misli:

„Da moramo pri pisavi tujih lastnih imen iz zapadnoevropskih jezikov obdržati njih prvotni pravopis in jih ne transskribirati v naš črkopis, za to govori dovolj razlogov.“ (Tominec.) K temu bi pripomnil, da so tudi tu izjeme možne, in sicer pri lastnih imenih, ki se pogosto rabijo, ali katerih fonetska pisava se je že udomačila, na primer: Pariz, rod. Pariza; Lizbona, rod. Lizbone; Ženeva, rod. Ženeve; Marsej, rod. Marseja; Versaj, rod. Versaja, Versajski mir. Prva dva primera sta že zdavnaj udomačena, pa tudi Ženeva je v zadnjih letih že skoraj popolnoma izpodrinila Genève. Marseille in Versailles sta pa prav nerodna za naš jezik. Pri ljudeh, ki ne znajo francoščine, se čuje skoraj redno napačna izgovarjava. Ali ni bolj preprosto in praktično pisati: v Marseju, marsejsko pristanišče, v Versaju, Versajski mir? Ta mir ne dela preglavice samo evropskim politikom, temveč tudi slovenskemu pravopisu, saj stalno čitamo v dnevnikih najbolj nemogoče oblike (Verzeljski, Verzaljski, Versejski, Versailski itd.). Fonetska oblika Versajski mir tega danes že vsakdanjega izraza bi napravila konec vsem tem ugibanjem.

Kar se tiče vezaja med imenom in sklonilom, bi bilo pač najenostavneje, če ga ne bi stavili. Saj ga ni treba. Sklonilo nam je itak znano, in tako moremo v veliki večini primerov brez vsake težkoče razbrati obliko tujega imena. Če čitam na primer, klobuk gospoda Rogera, vem da je njegov lastnik gospod Roger, če pa čitam izjavo ministra de Valere, potem mi je pač jasno, da jo je podal minister de Valera.

Tudi pri manj enostavnih primerih, to se pravi predvsem pri tujkah, ki se končujejo na samoglasnik, vezaj ni kaj dosti prida in ga mirne duše lahko pogrešamo: v Cambridgeu je prav tako jasno kakor v Cambridge-u. Enako cam-

bridgeski namesto cambridge-ski. Ne vem, zakaj ne bi pisali na primer dela Anatola Francea, Baudelaireove pesmi? Res je pa, da delajo preglavico tuja imena, končujoča se na samoglasnik, ki je slovensko sklonilo, kajti na ta način se (včasih sicer samo za oko) samoglasnik na koncu besede podvoji: Saint-Leu, v Saint-Leuu, bolje v Saint-Leuju; Lamalou, v Lamalouu, bolje v Lamalouju; Fontainebleau, v Fontainebleauu, bolje v Fontainebleauju. Kaj pa recimo Aarau, Breslau? V takšnih primerih bi bil pač vezaj izjemoma še najboljši izhod: v Aarau-u, v Breslau-u.

Da se morajo tuja sklopljena imena tudi pregibati, je jasno, toda ne vedno tako, kakor meni Tominec. Tako na primer od imena Mellin de St-Gelais nikakor ne more rodilnik Mellin de St-Gelais-ja (Tominec), temveč edinole Mellina de St-Gelais, to je namreč Mellina iz St-Gelaisa ali Mellina plemenitega St-Gelaisa. Enako ni pravilno v Montfort-sur-Meu-ju, v Moûtiers-les-Maux-faits-ju (Tominec), temveč edinole v Montfortu-sur-Meu, v Moûtiersu-les-Mauxfaits. Prvo pomeni namreč kraj Montfort ob (sur) reki Meuju in bi bil to tudi najenostavnejši prevod, drugo pa znači kraj Moûtiers poleg (les = lez = latinsko *latus* = poleg, in ne morda francoski določni člen!) kraja Maufaitsu. Jaz bi prevedel: v Moûtiersu pri Maufaitsu. Imamo v Franciji nešteto teh „lès“ ali „lez“, na primer Essey-lès-Nancy, Essey pri Nancyju; Longvic-lès-Dijon, Longvic pri Dijonu. Seveda je pa treba razlikovati ta „lès“ (pa naj ga že pišejo kakorkoli) od drugega „les“, kot na primer v Pougues-les-Eaux, Aix-les-Bains, Uriage-les-Bains itd., kar bi se najboljše prevedlo s kopališčem Pougues, zdraviliščem Aix ali Uriage. Iz takih in enakih primerov je pa razvidno, da mora prevajalec res izčrpno poznati jezik, iz katerega prevaja, kajti drugače bo marsikaj zagrešil.

Posebno pri sestavljenih tujih lastnih imenih zadeva prevajalec vedno na nove probleme, ki niso pri vseh jezikih, iz katerih prevaja, enaki. Nédostajalo bi prostora, če bi hotel tu razglabljati vsa ta vprašanja. Omenim v ilustracijo le nekaj krajevnih imen, ki sem jih zasledil na svojih potovanjih. Jaz bi jih rabil brez sklanjatve, da ne bi zašel v preveč čudne oblike, na primer: na postaji San Dona di Piave, poleg kopališča Pallanza-Fondatoce, v vasi Saint-Jean-la-Maurienne, svetilnik mesteca San Martino della Battaglia, pri župniku vasi Arques-la-Bataille, v restavraciji kolodvora Laroche-Migennes, pred postajo Sesto Calende, itd.

V ostalem se strinjam z Debeljakovimi izvajanji.

Pavel Brežnik.

ZAPISKI

André Theuriet (8. X. 1833. do 1907.). Ob koncu julija je mesto Bar-le-Duc postavilo spomenik svojemu rojaku, pisatelju in pesniku Theurietu, čigar „Undino“ nam je mag. pharm. Vekoslav Benkovič pod imenom Vinko poslovenil že leta 1887., II. natis 1909. Dr. P. V. Brežnik je leta 1931. objavil prevod „Kri Finoelov“ (Sang des Finoëls). Od majših spisov omenim „Postrv“ v „Zarji“ 1912. Pi-

sec teh vrstic je prevel „Pravljčno botro“ (La juste Mairaine), natisnjeno v „Slovincu“ pred kakimi desetimi leti, 11. junija t. l. pa je isti dnevnik priobčil nepodpisan prevod „Mati čaka“.

Theuriet je rahločuten, obziren pisatelj. V „Dveh sestrah“ (Deux soeurs, 1889) obravnava bolesten predmet, ki bi bil pod manj vestnim peresom postal opolzec. Posrečilo se mu je tako, da sme to ljubavno